

ΕΓΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ

Η παρουσίαση του ευρήματος, του «κρανίου του Ensisheim», στο περιοδικό «Nature», επέφερε τη μεσολάβηση του Βρετανού αρχαιολόγου Malcolm C. Lillie, τον Παν/μίου του Hull, ο οποίος υπενθύμισε την ύπαρξη ενός ακόμη πρωιμότερου κρανίου, που υπέστη τρυπανισμό και το οποίο ταυτίστηκε το 1995. Το κρανίο αυτό βρέθηκε το 1953 στην Ουκρανία, σε μια θέση 250 μίλια νοτιοανατολικά του Κίεβου. Η ανακάλυψη έγινε από τον αρχαιολόγο A.D. Stoliar και δημοσιεύθηκε στα ρωσικά το 1966. Τρεις δεκαετίες αργότερα ο Lillie υποστήριξε πως το κρανίο έφερε εμφανή ίχνη τρυπανισμού, ενώ πρόσφατες μετρήσεις

**ΜΕΧΡΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΛΙΓΟ ΚΑΙΡΟ ΕΝΑ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΡΑΝΙΟ, ΗΛΙΚΙΑΣ 7.000 ΕΤΩΝ,
ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΒΡΕΘΗΚΕ ΣΤΟ ENSISHEIM ΤΗΣ
ΓΑΛΛΙΑΣ, ΕΘΕΩΡΕΙΤΟ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΟΥ
ΤΡΥΠΑΝΙΣΜΟΥ, ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΟΠΟΙΑ ΤΜΗΜΑ ΟΣΤΟΥ ΤΗΣ ΚΡΑΝΙΑΚΗΣ
ΚΑΨΑΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΘΗΚΕ, ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΝΑ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ,
ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΣΕ ΜΙΑ «ΠΙΕΣΗ» ΣΤΟ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ.**

με C-14 το χρονολόγησαν μεταξύ του 7300 και 6220 π.Χ., κατατάσσοντάς το 1.000 χρόνια πριν από το κρανίο του Ensisheim.

Ο ηλικίας 50 ετών άνθρωπος της Ουκρανίας, πρέπει να υπέφερε από μια επώδυνη ασθένεια του εγκεφάλου, η οποία τον υποχρέωσε σε χειρουργική επέμβαση με τρυπανισμό. Η εμφανής αλλοίωση από τον τρυπανισμό στο αριστερό τμήμα της κρανιακής κάψας, παρουσιάζει μια εντυπωσιακή επούλωση, γεγονός το οποίο φανερώνει πως ο ασθενής επέζησε για αρκετό χρονικό διάστημα μετά την εγχείρηση!

Η περίπτωση του ευρήματος από την Ουκρανία, αλλά και από το Ensisheim, αποκαλύπτει, με έναν θαυμαστό τρόπο, την τόλμη που χαρακτήριζε τον άνθρωπο της εποχής του Λίθου, ο οποίος δεν δίσταζε να προβεί, πολλές φορές με επιτυχία, σε περίπλοκες ιατρικές επεμβάσεις. Η διαπίστωση είναι βέβαιο πως ξαφνιάζει και ίσως αποτελεί αφορμή, για να προσεγγίσουμε τον προϊστορικό άνθρωπο μέσα από μια άλλη, απροκατάληπτη, ματιά. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, αυτό το οποίο απαιτείται είναι μια επισταμένη έρευνα των ανασκαφικών δεδομένων. Ο Lillie πιστεύει πως πιθανότατα υπάρχουν κι άλλα παραδείγματα κρανίων, τα οποία υπέστησαν τρυπανισμό και παραμένουν είτε αρχονολόγητα είτε αταύτιστα. Η αναζήτηση προς αυτή την κατεύθυνση ίσως οδηγήσει στο μέλλον σε μεγαλύτερες εκπλήξεις.

Δημήτριος Ν. Γαρουφαλής
Δ/τής Σύνταξης
Αρχαιολόγος

